

Energiainvestointeja tulee sujuvoittaa

9 ehdotusta tulevalle hallitukselle

Toivomme, että tuleva hallitus sujuvoittaa kaavoitus-, lupa- ja valitusmenettelyjä vihreän siirtymän tukemiseksi. Erityisesti ELY-keskuksissa, lunastusmenettelyssä, hallinto-oikeuksissa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa tarvitaan lisää resursseja. Näin vauhditetaan investointien toteutumista. Yrityksillä tulee olla mahdollisuus ennakoida luvituksen kesto, luvan saamisen todennäköisyys sekä merkittävimmät lupaehdot. Epävarma luvitusympäristö voi estää ja hidastaa investointeja - pääomia ei haluta sitoa epävarmoihin projekteihin.

Esitämme seuraavia 9 muutosta ja huomiota tulevaan hallitusohjelmaan:

1. Luvituksen käsittelyajat kuriin

- a. Säädetään sitovat määräajat ympäristö- ja vesitalouslupien käsittelylle. Määräaika voidaan säätää alkavaksi siitä, kun hakemus on tarkistettu. Käsittelyaikataulu ja -vaiheet tulee olla katsottavissa sähköisessä asiointijärjestelmässä.
- b. Otetaan käyttöön kansalliset kokonaisluvituksen määräajat. Uusiutuvan energian direktiivi asettaa enimmäismääräajat uusiutuvan energian sähköä tuottavien voimalaitoshankkeiden luvitukselle kattuen kaikki hankkeen ja sen verkkoon liittämisen hallinnolliset luvat. Enimmäismääräajat tulee laajentaa kaikkiin vihreän siirtymän hankkeisiin. Kokonaismääräikaan tulee laskea kaava- ja YVA-menettelyt, ympäristölliset luvat, tekniset luvat sekä rakentamislupa.
- c. Lisätään lupaviranomaisten, hallinto-oikeuksien ja KHO:n resursseja. Vihreän siirtymän hankkeiden (mm. tuulivoima) merkittävin pullonkaula on valituskäsittelyjen viranomais- ja oikeuskäsittelyn liian pitkä kesto.

2. Perustetaan valtakunnallinen lupa-, ohjaus- ja valvontaviranomainen [ympäristöministeriön virkamiesesityksen](#) mukaisesti. Muutetaan lupapalvelut toimimaan yhden luokun periaatteella.

- a. Yhdistämisellä kootaan ympäristöosaaminen luvituksen ja valvonnan sujuvoittamiseksi, viranomaisten väliset lausuntomenettelyt ja valitukset poistuvat ja lupakäsittelyt yhdenmukaistuvat.
- b. Kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin lupa- ja valvonta-asiat tulee siirtää ympäristöhallinnolta (AVI, ELY, kunta) kokonaan TEM:n hallinnonalalle (TUKES, pelastuslaitokset). Tämä poistaisi merkittävän päällekkäisyyden kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin laitosvalvonnasta.

3. Edistetään vihreän siirtymän hankkeita

- a. Vähähiilisen energiantuotannon ja muiden vihreän siirtymän hankkeiden tarpeisiin tulee osoittaa erityisiä teollisuuspuisto- tai go to -alueita. Nämä alueet soveltuvat lähtökohtaisesti hankkeille ja erillistä hankkeen YVA-menettelyä ei tarvita. Alueiden määrän tulee vastata 2050 ilmastotavoitteita.
- b. Vähähiiliset energiantuotantohankkeet ja muut vihreän siirtymän hankkeet tulee lähtökohtaisesti katsoa tärkeiksi yhteiskunnan kokonaisedun mukaisiksi hankkeiksi.
- c. Näiden hankkeiden osalta poikkeusedellytykset ympäristölainsäädännön vaatimuksista ovat perusteltavissa.

4. Digitalisoidaan luvitusjärjestelmä

- Luvituksen sähköinen kattava asiointijärjestelmä tulee ottaa käyttöön. Järjestelmän tulee kattaa kaikki valtion viranomaiset ja kunnat, kaikki luvat ja muut hallintomenettelyt sekä hakijan ja muiden asianosaisten asioinnin ja neuvonnan. ”Luvat ja valvonta” –hanke kannatettava ja sen toteuttamista on edistettävä määrätietoisesti.
- Lupapäätökset tulee digitalisoida siten, että saatavilla on ajantasainen (kodifioitu) päätös sisältäen laitosaluetta koskevat päätökset (ympäristöluvat, luvan muutospäätökset, tuomioistuintraukai-sut yms. (vrt. ajantasainen lainsäädäntö).
- Nyt lupapäätökset ovat jopa monisatasivuisia kattaen kertoelma-, lupamääräys- ja -perusteluosuu-det. Lupahakemusten ja -päätösten tulisi olla digitaalisesti rakenteellisia. Asiakirjoja olisi siten helppo käsitellä sähköisesti esim. luvan muutosten osalta.

5. Monilupaisissa hankkeissa tulee edetä kohti ajatusta ”yksi valitus/yksi hanke” kunnioittaen valitusoi-keuden peruseriaatteita (Århus, perustuslaki).

6. Pienialaisissa ja vähämerkityksellisissä asemakaava-asioissa nykyinen kunnallisvalitus (valitusoikeus kuntalaisella) tulee muuttaa asianosaisuuteen perustuvaan hallintovalitukseen.

7. Asetetaan velvollisuus lupaviranomaiselle ”tarkistuttaa” lupapäätös toiminnanharjoittajalla ennen luvan antamista

- Kysymys olisi kertoelmaosan oikeellisuuden tarkistamisesta ja väärinymmärrysten korjaamisesta, ei lupaharkintaan liittyvästä keskustelusta, eikä laajasta kuulemisesta.
- Tällä voidaan välttää turha muutoksenhaku tai luvan muutoksen hakeminen.

8. Kaavoitusta koskevassa tulevassa lainsäädännössä:

- Tulee olla maanomistajan aloiteoikeus hankekohtaiselle yleis- ja asemakaavalle mukaan lukien määräaika kunnan vastaukselle.
- Viheralueiden ja ekologisten käytävien merkitys maankäytölle ja hankkeille on oltava selkeä ja tasapainoinen muiden maankäyttöintressien, kuten vihreän siirtymän hankkeiden kanssa.
- Maakuntakaavoitus on muutettava strategiseksi siten, että hankkeet voivat edetä myös kuntakaavoituksella.
- Aurinkoenergialle ja pienille ydinvoimalaitoksille luotava selkeät ja kevyet maankäytön pelisäännöt.
- Tuulivoiman osalta sidotaan ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) valitusoikeus kaavan yhteyteen lisäämällä kaavaan ”sijoittamislupa”.

9. Vesipuidedirektiivin kansallisessa täytäntöönpanopäivityksessä tulee turvata direktiivin mahdollista-ma ennakoitavuus ja poikkeukset. Mikäli vesitalouslupien alaiseen, omaisuuden suojan piiriin kuuluvaan omaisuuteen puututaan, tulee puuttumisen täyttää perustuslain edellyttämät ennakoitavuuden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset.

Bioenergia ry
bioenergia.fi

Energiakaupungit ry
energiakaupungit.fi

Energiateollisuus ry
energia.fi

Paikallisvoima ry
paikallisvoima.fi

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
biokierto.fi

Suomen Tuulivoimayhdistys ry
tuulivoimayhdistys.fi